

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. birželio 12 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2001/42/EB – Tam tikrų planų ir programų poveikio aplinkai vertinimas – Nutarimas – Tinklo „Natura 2000“ apsaugos tikslų nustatymas pagal Direktyvą 92/43/EEB – Sąvoka „planai ir programos“ – Pareiga atlikti poveikio aplinkai vertinimą“

Byloje C-321/18

dėl *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Belgija) 2018 m. gegužės 2 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. gegužės 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Terre wallonne ASBL

prieš

Région wallonne

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai C. Toader (pranešėja), A. Rosas, L. Bay Larsen ir M. Safjan,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. gruodžio 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Terre wallonne ASBL*, atstovaujamos advokato A. Lebrun,
- *Région wallonne*, atstovaujamo advokato P. C. Moërynck,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos M. Jacobs, C. Pochet ir P. Cottin, padedamų advokatų P. Moërynck, G. Shaiko ir J. Bouckaert,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Vlácil ir L. Dvořáková,
- Airijos, atstovaujamos M. Browne, G. Hodge ir A. Joyce, padedamų SC C. Toland ir BL M. Gray,

* Proceso kalba: prancūzų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Hermes, M. Noll-Ehlers ir F. Thiran,
susipažinęs su 2019 m. sausio 24 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157, toliau – PPPV direktyva) 3 straipsnio 2 ir 4 dalių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Terre Wallonne ASBL* ir *Région wallonne* (Valonijos regionas, Belgija) ginčą dėl šio regiono vyriausybės 2016 m. gruodžio 1 d. *Arrêté fixant les objectifs de conservation pour le réseau Natura 2000* (2016 m. gruodžio 1 d. nutarimas, kuriuo nustatomi tinklo „Natura 2000“ apsaugos tikslai; *Moniteur belge*, 2016 m. gruodžio 22 d., p. 88148; toliau – 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimas).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

PPPV direktyva

- 3 SPAV direktyvos 4 konstatuojamoje dalyje nustatyta:

„Rengiant ir priimant tam tikrus planus bei programas, kurių pasekmės gali būti reikšmingos valstybių narių aplinkai, labai svarbus yra aplinkosauginis vertinimas, nes jis užtikrina, kad rengiant ir prieš priimant planus bei programas bus atsižvelgta į jų įgyvendinimo pasekmes.“

- 4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Tikslai“ numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį ir padėti į rengiamus ir priimamus planus bei programas integruoti aplinkos apsaugos klausimus, kad būtų skatinama tvari plėtra, užtikrinant, kad laikantis šios direktyvos būtų atliekamas tam tikrų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkos vertinimas [vertinimas].“

- 5 Minėtos direktyvos 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje:

- a) „planai ir programos“ – tai planai ir programos, įskaitant tuos, prie kurių finansavimo prisideda Europos [Sąjunga], taip pat visi jų daliniai pakeitimai:
 - kuriuos turi parengti ir (arba) priimti valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba kuriuos parengia valdžios institucija ir kuriuos vėliau priima Parlamentas arba Vyriausybė laikantis įstatymų leidimo procedūros, ir
 - kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas;

b) „aplinkosauginis vertinimas“ – tai aplinkos apsaugos [poveikio aplinkai] ataskaitos parengimas, konsultacijos, atsižvelgimas į aplinkos apsaugos ataskaitą ir konsultacijų rezultatus priimančią sprendimą, su sprendimu susijusios informacijos teikimas pagal šios direktyvos 4–9 straipsnių nuostatas;

<...>

6 PPPV direktyvos 3 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta

„1. 2–4 dalyse nurodytų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkos vertinimas atliekamas pagal šios direktyvos 4–9 straipsnius.

2. Laikantis 3 dalies nuostatų, atliekamas toliau išvardytų planų ir programų aplinkos vertinimas:

- a) kurie rengiami žemės ūkiui, miškininkystei, žuvininkystei, energetikai, pramonei, transportui, atliekų tvarkymui, vandentvarkai, telekomunikacijoms, turizmui, miestų ir kaimų planavimui ar žemės naudojimui ir kurie nustato tolesnio projektų, išvardytų [1985 m. birželio 27 d. Tarybos] Direktyvos 85/337/EEB [dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, 1985, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeistos 2011 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 2011/92/EB (OL L 26, 2012, p. 1; toliau – Direktyva 85/337)] I ir II prieduose, vystymo pagrindus; arba
- b) kurių atžvilgiu nustatoma, atsižvelgiant į galimas jų pasekmes teritorijai, kad būtina atlikti vertinimą pagal [1992 m. gegužės 21 d. Tarybos] Direktyvos 92/43/EEB [dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102)] 6 ir 7 straipsnius.

<...>

4. Valstybės narės nustato, ar kitų, nenurodytų 2 dalyje, planų ir programų, kurie nustato tolesnio projektų vystymo pagrindus, pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai.

5. Valstybės narės 3 ir 4 dalyse nurodytų planų ar programų galimą pasekmių reikšmingumą aplinkai nustato išnagrinėdamos kiekvieną konkretų atvejį arba patikslindamos planų ir programų rūšis, arba derindamos abu šiuos metodus. Tuo tikslu valstybės narės visais atvejais atsižvelgia į atitinkamus II priede nurodytus kriterijus, užtikrindamos, kad ši direktyva būtų taikoma planams ir programoms, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai.

<...>

Buveinių direktyva

7 Direktyvos 92/43 (toliau – Buveinių direktyva) 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtiniams teritorijos tvarkymui, bet galintiems ją reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas [tinkamas] jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas [atsižvelgiant į tos teritorijos apsaugos tikslus]. Atsižvelgiant į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas ir remiantis 4 dalies nuostatomis, kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumui ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.“

Belgijos teisė

- 8 *La loi du 12 juillet 1973, sur la conservation de la nature* (1973 m. liepos 12 d. Gamtos apsaugos įstatymas; *Moniteur belge*, 1973 m. rugsėjo 11 d., p. 10306), paskutinį kartą iš dalies keisto 2010 m. gruodžio 22 d. dekretu (*Moniteur belge*, 2011 m. sausio 13 d., p. 1257) (toliau – 1973 m. liepos 12 d. įstatymas), 25bis straipsnyje nustatyta:

„1. Vyriausybė Valonijos regiono mastu nustato kiekvieno natūralios buveinės tipo ir kiekvienos rūšies, kurioms turi būti steigiamos teritorijos, apsaugos tikslus.

Apsaugos tikslai nustatomi atsižvelgiant į natūralių buveinių tipų ir rūšių, kurioms turi būti steigiamos teritorijos, apsaugos būklę Valonijos regiono mastu, siekiant palaikyti arba atkurti natūralių buveinių tipų ir rūšių, kurioms turi būti steigiamos teritorijos, gerą apsaugos būklę.

Šie apsaugos tikslai yra reglamentuojamojo pobūdžio.

2. Remdamasi šio straipsnio 1 dalyje nurodytais apsaugos tikslais, Vyriausybė nustato „Natura 2000“ teritorijų mastu taikytinus apsaugos tikslus.

Šie apsaugos tikslai yra reglamentuojamojo pobūdžio. Jie turi būti suprantami atsižvelgiant į 26 straipsnio 1 dalies antros pastraipos 2 ir 3 punktuose nurodytus duomenis.“

- 9 PPPV direktyva į Valonijos regiono teisę perkelta *code de l'environnement* (Aplinkos kodeksas; *Moniteur belge*, 2004 m. liepos 9 d., p. 54654) I knygos D. 52 ir paskesniais straipsniais. Šiose nuostatose nenumatyta, kad turi būti atliktas pagal 1973 m. liepos 12 d. įstatymo 25bis straipsnį patvirtintų apsaugos tikslų, kaip „planų ir programų“, poveikio aplinkai vertinimas.
- 10 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimo devintoje, šešioliktoje ir aštuonioliktoje konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„kadangi apsaugos tikslų nustatymas Valonijos regiono mastu ir teritorijų mastu yra būtinas „Natura 2000“ teritorijų apsaugos sistemai įgyvendinti, kad jais būtų galima remtis kaip normomis priimant sprendimus, kuriais yra tvirtinami planai ir išduodami leidimai, ir prireikus aktyviai tvarkant šias teritorijas;

<...> apsaugos tikslai nustatyti siekiant palaikyti arba prireikus atkurti natūralių buveinių tipų ir rūšių, kurioms turi būti steigiamos teritorijos, gerą apsaugos būklę;

<...> pagal [1973 m. liepos 12 d.] įstatymo 1bis, 21bis straipsnius ir 25bis straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą apsaugos tikslai turi būti nustatyti visos Valonijos teritorijos mastu (o ne tik tinklo „Natura 2000“ mastu), siekiant susidaryti visą vaizdą dėl to, ką reikia apsaugoti arba prireikus atkurti Valonijos regione, tam, kad būtų galima palaikyti arba atkurti buveinių ir rūšių, kurioms buvo sukurtas tinklas „Natura 2000“, tinkamą būklę; šie tikslai yra orientaciniai;

<...> apsaugos tikslai teritorijų mastu turi būti nustatyti remiantis Valonijos teritorijos mastu nustatytais apsaugos tikslais; šie tikslai yra reglamentuojamojo pobūdžio <...>

<...>

šie tikslai taikomi konkrečioje „Natura 2000“ teritorijoje, tik jeigu ši teritorija yra skirta šiai rūšiai ar buveinei; kadangi projekto suderinamumas su šiais apsaugos tikslais turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, pagal tvarkymo vienetą, kuriam atitinkamo vertinimo, jeigu jis atliekamas, rezultatai gali turėti poveikį;

<...>

teritorijos apsaugos tikslai teritorijos mastu yra referencinis pagrindas, kurio, jeigu nenumatyta kitaip, privalo paisyti kompetentingos valdžios institucijos, be kita ko, išduodamos leidimus, kurie patenka į 1973 m. liepos 12 d. Gamtos apsaugos įstatymo arba kitų teisės aktų taikymo sritį.“

- 11 Pagal 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimo 2 straipsnį šio nutarimo priede apibrėžiami „Valonijos regiono mastu taikomi kiekybiniai ir kokybiniai apsaugos tikslai“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 2012 m. lapkričio 8 d. už gamtos klausimus atsakingas ministras pateikė Valonijos vyriausybei raštą, jame buvo numatyta po pirmojo svarstymo priimti nutarimo, kuriuo nustatomi tinklo „Natura 2000“ apsaugos tikslai, pirminį projektą. Nuo 2012 m. gruodžio 10 d. iki 2013 m. vasario 8 d. 218 komunų, susijusių su šiuo tinklu, buvo atliekama visuomenės apklausa.
- 13 2016 m. spalio ir lapkričio mėn. Valonijos vyriausybei buvo pateikti antrasis ir trečiasis nutarimo projektai.
- 14 2016 m. gruodžio 1 d. ši vyriausybė priėmė ginčijamą nutarimą.
- 15 2017 m. vasario 9 d. pateiktu skundu *Terre wallonne* paprašė *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) panaikinti šį nutarimą.
- 16 Grįsdama skundą ši asociacija, be kita ko, teigė, kad 2016 m. gruodžio 1 d. nuostatos patenka į sąvoką „planai ir programos“, kaip ji suprantama arba pagal Buveinių direktyvą, arba pagal PPPV direktyvą. Jos teigimu, ši sąvoka taikoma ne tik tiems planams ir programoms, kurios gali pakenkti aplinkai, bet ir tiems planams ir programoms, kurie gali būti naudingi aplinkai. Be to, ji laikosi nuomonės, kad visuomenės apklausa turėjo būti atlikta visoje Valonijos regiono teritorijoje, o ne tik komunose, susijusiose su „Natura 2000“ teritorija.
- 17 Atsakydama Valonijos regiono vyriausybė tvirtina, viena vertus, kad 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimas yra „tiesiogiai susijęs“ su teritorijų tvarkymu arba „jam būtinas“, todėl jis nėra priskirtinas prie Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje nurodytų atvejų. Be to, kadangi nereikia atlikti tinkamo šio nutarimo įvertinimo, kaip tai suprantama pagal tą direktyvą, taip pat nereikia atlikti jo poveikio vertinimo, kaip tai suprantama pagal PPPV direktyvą, kurios 3 straipsnio 2 dalies b punkte daroma nuoroda į Buveinių direktyvos 6 ir 7 straipsnius. Ši vyriausybė priduria, kad minėtas nutarimas nėra planas arba programa, kaip tai suprantama pagal PPPV direktyvą, ir bet kuriuo atveju nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį dėl jos 3 straipsnio.
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimas patenka į PPPV direktyvos taikymo sritį, ir, jeigu taip, ar pagal Buveinių direktyvą nustatyta pareiga atlikti išankstinį jo poveikio aplinkai vertinimą, ar ne.
- 19 To teismo teigimu, jeigu 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimas nepatenka į PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies b punktą, jis vis tiek gali būti planas arba programa, kaip tai suprantama arba pagal PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punktą, arba pagal 3 straipsnio 4 dalį.

20 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar nutarimas, kuriuo valstybės narės institucija nustato tinklo „Natura 2000“ apsaugos tikslus pagal [Buveinių direktyvą], yra planas arba programa, kaip tai suprantama pagal [PPPV direktyvą], visų pirma pagal jos 3 straipsnio 2 dalies a punktą arba 3 straipsnio 4 dalį?
2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, ar pagal [PPPV direktyvą] turi būti atliekamas minėto nutarimo poveikio aplinkai vertinimas, nors pagal [Buveinių direktyvą], kuria remiantis buvo priimtas šis nutarimas, šio vertinimo nereikalaujama?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 21 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 ir 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad nutarimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo valstybės narės institucija regioniniu lygmeniu savo tinklui „Natura 2000“ nustato apsaugos tikslus, yra vienas iš „planų ir programų“, kurių poveikio aplinkai vertinimą privaloma atlikti.
- 22 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip matyti iš PPPV direktyvos 4 konstatuojamosios dalies, rengiant ir priimant tam tikrus planus ir programas, labai svarbus yra poveikio aplinkai vertinimas.
- 23 Be to, pagal šios direktyvos 1 straipsnį jos tikslas – sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį ir padėti į rengiamus ir tvirtinamus planus bei programas įtraukti aplinkos apsaugos klausimus, kad būtų skatinama tvari plėtra, užtikrinant, kad laikantis minėtos direktyvos būtų atliekamas tam tikrų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, poveikio aplinkai vertinimas.
- 24 Galiausiai, atsižvelgiant į PPPV direktyvos tikslą sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį, nuostatos, kuriomis apribojama šios direktyvos taikymo sritis ir, be kita ko, apibrėžiami aktai, kuriems ji skirta, turi būti aiškinamos plačiai (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D'Oultremont ir kt.*, C-290/15, EU:C:2016:816, 40 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 25 Į pateiktus klausimus reikia atsakyti atsižvelgiant į šiuos samprotavimus.
- 26 Pirmiausia reikia atmesti argumentus, kad pagal PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies b punkto ir Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies pirmo sakinio nuostatas bet kuriuo atveju netaikoma pareiga atlikti poveikio aplinkai vertinimo, esant situacijai, kaip antai nagrinėjamai pagrindinėje byloje.
- 27 Šiuo klausimu, viena vertus, Belgijos vyriausybė ir Airija tvirtina: kadangi 2016 m. gruodžio 1 d. nutarime apibrėžti apsaugos tikslai, jis daro tik teigiamą poveikį, todėl nebūtina atlikti jo poveikio aplinkai vertinimo.
- 28 Vis dėlto reikia priminti, kad dėl Direktyvos 85/337 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog aplinkybė, kad projektai turėtų daryti naudingą poveikį aplinkai, nėra svarbi vertinant būtinybę atlikti tų projektų poveikio aplinkai vertinimą (2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *Ecologistas en Acción-CODA*, C-142/07, EU:C:2008:445, 41 punktas).
- 29 Kita vertus, Belgijos vyriausybės ir Airijos teigimu, dėl PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies b punkto ir Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje numatytos teritorijų tvarkymo priemonių išimties strateginis poveikio aplinkai vertinimas, susijęs su „Natura 2000“ teritorijomis, apribojamas vertinimu tų planų ir projektų, kuriems taip pat taikomas ir poveikio teritorijai vertinimas pagal Buveinių direktyvą. Tai reiškia, kad šių teritorijų tvarkymo priemonėms aplinkos vertinimas nereikalingas.

- 30 Nagrinėjamu atveju iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimas yra tiesiogiai susijęs su visų Valonijos regiono teritorijų tvarkymu. Tokiomis aplinkybėmis jis nėra susijęs su konkrečia teritorija, kaip tai suprantama pagal Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalį, todėl taip pat nereikia atlikti jo poveikio aplinkai vertinimo pagal PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies b punktą.
- 31 Vis dėlto aplinkybė, kad prieš priimant teisės aktą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, nėra būtina atlikti poveikio aplinkai vertinimo remiantis siejamomis Buveinių direktyvos 6 straipsnio 3 dalies ir PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies b punkto nuostatomis, nereiškia, jog jam netaikoma jokia su tuo susijusi pareiga, nes neatmestina galimybė, kad juo gali būti įtvirtintos taisyklės, pagal kurias jis būtų prilygintas planui arba programai, kaip tai suprantama pagal PPPV direktyvą, dėl kurių gali būti privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą.
- 32 Šiuo aspektu pažymėtina, kaip savo išvados 64 ir 65 punktuose pabrėžė generalinė advokatė, jog aplinkybė, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, priimdamas Buveinių direktyvą, nelaikė būtina reglamentuoti poveikio aplinkai vertinimą ir visuomenės dalyvavimą patvirtinant teritorijų tvarkymo priemones, dar nereiškia, kad vėliau, priimdamas bendras aplinkos vertinimo taisyklės, „Natura 2000“ teritorijų tvarkymui jis siekė taikyti išimtį. Iš tiesų vertinimai, atliekami pagal kitas aplinkos apsaugos priemones, gali būti taikomi kartu ir naudingai papildo Buveinių direktyvos taisyklės, kiek tai susiję su galimo poveikio aplinkai vertinimu ir visuomenės dalyvavimu.
- 33 Pirma, kalbant apie pagrindinėje byloje nagrinėjamo nutarimo prilyginimą planui arba programai, kaip tai suprantama pagal PPPV direktyvą, reikia priminti, jog iš PPPV direktyvos 2 straipsnio a punkto matyti, kad planai ir programos yra dokumentai, atitinkantys dvi kumuliacines sąlygas: pirma, juos turi parengti ir (arba) priimti valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba parengti – valdžios institucija, o priimti – parlamentas arba vyriausybė, laikydamiesi teisėkūros procedūros, ir, antra, jų reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas.
- 34 Teisingumo Teismas šią nuostatą aiškino taip, kad planais ir programomis, „kurių reikia“, kaip tai suprantama pagal PPPV direktyvą ir ją taikant, ir kurių pasekmės aplinkai dėl to turi būti įvertintos toje direktyvoje nustatytais sąlygomis, turi būti laikomi tokie planai ir programos, kurių priėmimas reglamentuojamas nacionaliniuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose, kur nustatomos priimti šiuos planus ir programas kompetentingos institucijos ir jų parengimo procedūra (2012 m. kovo 22 d. Sprendimo *Inter-Environnement Bruxelles ir kt.*, C-567/10, EU:C:2012:159, 31 punktas ir 2018 m. birželio 7 d. Sprendimo *Thybaut ir kt.*, C-160/17, EU:C:2018:401, 43 punktas).
- 35 Nagrinėjamu atveju 2016 m. gruodžio 1 d. nutarimą parengė ir priėmė regioninė valdžios institucija, t. y. Valonijos regiono vyriausybė, ir jį priimti reikėjo pagal 1973 m. liepos 12 d. įstatymo 25bis straipsnį.
- 36 Antra, kalbant apie klausimą, ar prieš patvirtinant planą arba programą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, turi būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas, reikia priminti, kad gali būti atliekamas planų ir programų, atitinkančių PPPV direktyvos 2 straipsnio a punkto reikalavimus, poveikio aplinkai vertinimas, jeigu jie yra vienas iš planų arba programų, nurodytų PPPV direktyvos 3 straipsnyje. Iš tiesų PPPV direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad atliekamas 2–4 dalyse nurodytų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, poveikio aplinkai vertinimas.
- 37 Pagal SAV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punktą reikalaujama atlikti visų planų ir programų, rengiamų žemės ūkiui, miškininkystei, žuvininkystei, energetikai, pramonei, transportui, atliekų tvarkymui, vandentvarkai, telekomunikacijoms, turizmui, miestų ir kaimų planavimui ar žemės naudojimui ir kurie nustato tolesnio projektų, išvardytų Direktyvos 2011/92 I ir II prieduose, vystymo pagrindus, poveikio aplinkai vertinimą.

- 38 Šiuo aspektu Belgijos ir Čekijos vyriausybės, Airija ir Komisija išreiškė abejonių dėl to, ar valstybės narės regiono „Natura 2000“ teritorijų apsaugos tikslų nustatymas gali būti priskirtas prie vieno iš šių sektorių
- 39 Kaip savo išvados 44 punkte pažymėjo generalinė advokatė, kadangi pagal PPPV 3 straipsnio 4 dalį valstybės narės nustato, ar kitų, nenurodytų šio 3 straipsnio 2 dalyje, planų ir programų, kurie nustato tolesnio projektų vystymo pagrindus, pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, reikia nustatyti, ar teisės aktu, kaip antai nagrinėjamu pagrindinėje byloje, nustatomi tokie pagrindai.
- 40 Iš tiesų, kaip savo išvados 69 punkte pažymėjo generalinė advokatė, PPPV direktyvos 3 straipsnio 4 dalyje numatyta pareiga atlikti poveikio aplinkai vertinimą – kaip ir šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punkte nustatyta vertinimo pareiga – priklauso nuo to, ar atitinkamas planas arba programa nustato tolesnio projektų vystymo pagrindus.
- 41 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sąvoka „planai ir programos“ susijusi su bet kuriuo aktu, kuriuo, apibrėžiant taisykles ir procedūras, nustatoma visuma kriterijų ir taisyklių, privalomų laikytis išduodant leidimą dėl vieno ar kelių projektų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, ir juos vystant (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D'Oultremont ir kt.*, C-290/15, EU:C:2016:816, 49 punktas ir nurodyta jurisprudencija ir 2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Verdi Ambiente e Società – Aps Onlus* ir kt., C-305/18, EU:C:2019:384, 50 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 42 Nagrinėjamu atveju 2016 m. gruodžio 1 d. nutarime nėra nustatyti konkrečių teritorijų apsaugos tikslai, jie apibendrinti visam Valonijos regionui. Be to, iš 1973 m. liepos 12 d. įstatymo 25bis straipsnio 1 dalies trečios pastraipos matyti, kad apsaugos tikslai Valonijos regiono mastu tėra orientaciniai, o šio 25bis straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyta, kad „Natura 2000“ teritorijų mastu taikomi apsaugos tikslai yra reglamentuojamojo pobūdžio.
- 43 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, reikia konstatuoti, kad teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, neatitinka šio sprendimo 41 punkte nurodytos sąlygos, nes jame nenustatyti tolesnio projektų vystymo pagrindai, todėl jis nepatenka nei į PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punkto, nei į jos 3 straipsnio 4 dalies taikymo sritį.
- 44 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad PPPV direktyvos 3 straipsnio 2 ir 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad nutarimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo valstybės narės institucija regioniniu lygmeniu savo tinklui „Natura 2000“ nustato apsaugos tikslus, kurie yra orientaciniai, o apsaugos tikslai teritorijų mastu – reglamentuojamojo pobūdžio, nėra vienas iš „planų ir programų“, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, kurių poveikio aplinkai vertinimą privaloma atlikti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo 3 straipsnio 2 ir 4 dalys turi būti aiškinamos taip, kad nutarimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo valstybės narės institucija regioniniu lygmeniu savo tinklui „Natura 2000“ nustato apsaugos tikslus, kurie yra orientaciniai,

o apsaugos tikslai teritorijų mastu – reglamentuojamojo pobūdžio, nėra vienas iš „planų ir programų“, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, kurių poveikio aplinkai vertinimą privaloma atlikti.

Parašai.